

[Ministeren for offentlige arbejder.]

ler, havariregler, straffebestemmelser samt almindelige og supplerende bestemmelser. Afsnit II (kapitel 15) omhandler militær eller anden ikke-erhvervsmæssig statsluftfart, medens afsnit III (kapitel 16) indeholder ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

Udkastet bygger således på en sondring mellem civil luftfart og militær og anden ikke-erhvervsmæssig statsluftfart. Ved civil luftfart forstås al luftfart bortset fra luftfart med militære og andre statsluftfartøjer, der ikke anvendes erhvervsmæssigt. Af denne beskrivelse vil det fremgå, at civil luftfart ikke er brugt som modsætning til statsluftfart, idet luftfart, som drives for statens regning, må anses for civil, såfremt den udøves erhvervsmæssigt.

For at lette offentligheden adgangen til at sætte sig ind i luftfartslovgivningen har man søgt at foretage en kodifikation af denne. Man har derfor i lovforslaget optaget lov nr. 411 af 12. juli 1946 om sikring af indflyvningen til offentlige lufthavne og landingspladser samt lov nr. 123 af 7. maj 1937 om befordring med luftfartøj. For den øvrige lovgivning har man foretaget henvisning til de pågældende love, således at man i loven om luftfart i hvert fald vil få en oversigt over den pågældende lovgivning.

For så vidt angår de internationale konventioner vedrørende luftprivatret, har man — i forslagets kapitel 9 — optaget sådanne regler vedrørende befordring med luftfartøj, at det vil blive muligt at ratificere de i Haag i 1955 vedtagne ændringer af Warszawa-konventionen af 1929 om visse ensartede regler for international luftbefordring i spørgsmål om erstatning for skade på person eller gods i luftfartøjer.

Endvidere har man i kapitel 10 — med de fornødne redaktionelle ændringer — optaget de i den gældende luftfartslov indeholdte bestemmelser om erstatning for skade på person eller ting uden for luftfartøjet, idet man endnu ikke har kunnet tage endelig stilling til de lovgivningsforanstaltninger,

som en i Rom under 7. oktober 1952 vedtagen international konvention om dette spørgsmål ville medføre.

Medens de i de to nævnte konventioner omhandlede erstatningsansvarsregler er indeholdt i nærværende lovforslag, har man efter aftale med justitsministeriet ladet de til muliggørelse af en ratifikation af en i Genève vedtagen konvention om international anerkendelse af rettigheder i luftfartøjer fornødne lovregler optage i et særligt i dag af den højtærede justitsminister fremsat forslag om registrering af rettigheder i luftfartøjer.

Jeg skal til sidst pege på, at der i forslaget er optaget en bestemmelse, hvorefter loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft helt eller delvis.

De fire nordiske lande er enedes om, at den i alt væsentligt ensartede lovgivning sættes i kraft samtidig. Medens det svenske lovudvalgs forslag er blevet ophøjet til lov den 6. juni 1957, må der påregnes at hengå nogen tid, før de øvrige landes lovgivende forsamliger har vedtaget de respektive lovforslag, hvorfor man har ment det rigtigst at skabe mulighed for at kunne sætte i kraft sådanne dele af loven, som der er stærkt behov for øjeblikkeligt at kunne bringe i anvendelse navnlig på områder, hvor man allerede i henhold til den gældende norske og finske lovgivning, men ikke efter den danske luftfartslov har hjemmel til at udfærdige regulerende forskrifter.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om konkurs m. v. (Underpant i løsøre), forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje. (Tvangsaruktion over fast ejendom) og forslag til lov om ændringer i lov om tinglysning. (Udslettelse af pantebreve, ejerpant, underpant i løsøre).

Som bekendt nedsatte regeringen i 1953

[Justitsministeren.]

en kommission med den opgave at overveje landbrugets kreditproblemer i deres sammenhæng. Kommissionen afgav betænkninger i 1956 og 1958, og de her foreliggende lovforslag tilsigter at gennemføre kommissionens forslag i det omfang, de behandler spørgsmål, som hører under justitsministeriets forretningsområde. Herudover har jeg benyttet lejligheden til at foreslå enkelte ændringer i tinglysningsloven og retsplejeloven, som ikke har nogen forbindelse med de af kommissionen stillede forslag.

Under drøftelserne i kommissionen blev det ret hurtigt klart, at en revision af reglerne om underpant i løsøre ville være ønskelig, og efter kommissionens anmodning nedsatte justitsministeriet derfor i 1955 et særligt udvalg med den opgave at udarbejde forslag til en eventuel revision af disse regler.

Underpant i løsøre har langt tilbage i tiden været et institut, som fra lovgivningsmagtens side betragtedes med den største skepsis. Dette har først og fremmest fundet udtryk i konkurslovens regler og de tilsvarende regler om individuel retsforfølgning. Efter disse regler må underpant i løsøre vige for de såkaldte personligt privilegerede kreditorer. Underpanthaveren i løsøre får dog dækning forud for de simple kreditorer, men alligevel er det klart, at hans stilling er særdeles udsat, og det er en selvfølge, at denne omstændighed må få indflydelse både på mulighederne for overhovedet at opnå kredit mod løsøreunderpant og på de vilkår, hvorunder en sådan kredit ydes.

Der har da også både i det af justitsministeriet nedsatte udvalg og i kommissionen vedrørende landbrugets kreditforhold været enighed om, at tiden er løbet fra disse regler. Løsøret repræsenterer i dag også forholds-mæssigt helt andre værdier end for hundrede eller halvandethundrede år siden, da grunden blev lagt til de regler, vi har i dag, og det må være lovgivningens opgave at skabe regler, der, så vidt det er muligt, sikrer en rimelig udnyttelse af disse meget betydelige værdier som finansieringsgrundlag. Uanset at konkursloven for tiden er genstand for en gennemgribende revision i samarbejde med de øvrige nordiske lande, har jeg da også ment at måtte søge de nød-

vendige lovændringer på dette område gennemført allerede nu.

Forslaget til lov om ændringer i konkursloven svarer i det hele til de forslag, der er stillet af udvalget. Underpant i løsøre rykker herved op fra sin beskedne plads i det, man plejer at benævne som 5. klasse i konkursordenen, til 3. klasse og bliver altså for så vidt ligestillet med underpant i fast ejendom. Endvidere foreslås den særlige regel i konkurslovens § 21, stk. 2, hvorefter underpant i løsøre ubetinget bortfalder, hvis det er stiftet senere end 8 uger før konkursen, fuldstændig ophævet. Dette betyder, at denne panteretsform i relation til afkræftelse bliver ligestillet med andre pantetrettigheder.

Det er en almindelig regel i dansk ret, at en gyldig underpantsætning kun kan ske ved en opregning af de enkelte pantsatte genstande. Ikke alene kan man som hovedregel ikke under ét pantsætte alt, hvad man ejer „og ejendes vorder“, men også det såkaldte pant i tingsindbegreb er efter konkurslovens § 152, stk. 1, ugyldigt. Man kan altså ikke under ét pantsætte f. eks. en besætning, sit butiksinventar o. s. v., men må i pantebrevet opregne de enkelte genstande for sig — individualisere dem.

En vigtig undtagelse fra denne sidste regel danner konkurslovens § 152, stk. 2. Efter denne bestemmelse kan der ske pantsætning under ét af driftsinventar og driftsmateriel samt af virksomhedens produkter. Denne adgang til pantsætning af tingsindbegreb står imidlertid kun åben for forpagtere af landejendomme og andet jordbrug samt af mejerier og kun til sikkerhed for de krav, som udlejerens har i anledning af forpagtningsforholdet. Med den foreslåede affattelse af § 152, stk. 2, udvides adgangen til at gælde alle, der driver erhvervsvirksomhed fra lejet ejendom, og endvidere bortfalder den nugældende bestemmelseskrav om, at der skal være tale om sikkerhedsstillelse for udlejerens krav ifølge lejekontrakten. Også på dette område er der tale om en ændring, som de stigende værdier af løsøret har gjort aktuel.

I lovforslaget om ændringer i tinglysningsloven er der under § 1, nr. 3-5, optaget nogle regler, der ligeledes bygger på de forslag, der er stillet af udvalget vedrørende

[Justitsministeren.]

underpant i løsøre. Af disse skal jeg blot fremhæve, at tinglysningslovens bestemmelse om, at et pantebrev skal tinglyses på ny, hvis pantets ejer flytter til en anden retskreds, foreslås ophævet. Det er jo en regel, der bevirker, at panthaverens beskyttelse hænger i en tynd tråd, fordi han næsten altid vil være ude af stand til at føre den kontrol med pantets ejer, som reglen forlanger af ham. Til gengæld foreslås der givet hjemmel til at oprette et centralregister for underpant i løsøre for hele landet på samme måde, som vi har det f. eks. ved ægtepagter. Selv om jeg ikke mener, at man uden videre kan drage paralleller til ægtepagtsregisteret, der jo som udvalget oplyser, ikke benyttes særlig flittigt, deler jeg dog til en vis grad udvalgets skepsis med hensyn til nødvendigheden af et centralregister for løsøreunderpant. Jeg er i hvert fald indstillet på at se tiden an, før vi skrider til oprettelse af et sådant register. Men vi må naturligvis følge udviklingen, så godt det lader sig gøre, og viser der sig virkelig trang til registeret, vil det selvsagt blive oprettet. Derfor har jeg også ment at burde foreslå hjemmelen tilvebragt allerede nu.

Samtidig med disse forslag, der direkte vedrører retsstillingen for underpant i løsøre, har jeg benyttet lejligheden til at stille forslag om yderligere et par ændringer i tinglysningsloven. Det første af disse — lovforslagets § 1, nr. 1 — har til formål at skabe hjemmel for i visse tilfælde at udslutte et pantebrev af tingbogen mod en løs kvittering, altså uden at selve pantebrevet fremlægges i kvitteret stand. Der er her tale om en rent praktisk foranstaltning, som ikke skulle kunne vække betænkelighed hos nogen, og jeg skal ikke her gå nærmere ind på dette forslags indhold.

I forslagens § 1, nr. 2, foreslås nogle ændringer i tinglysningslovens regler om ejerpant. Ændringerne indebærer for det første, at tinglysningsdommeren ikke længere skal foretage notering om ejerpant ved aflysning af en panteret. Ejeren eller hans advokat er nærmest til at være opmærksom herpå, og hvis ejeren vil forbeholde sig en ledigbleven plads til en eventuel senere prioritering, skal han derfor efter forslaget fremsætte begæring om, at ejerpantet noteres i ting-

bogen. Undlader han dette, får det i forhold til de efterstående virkning som et afkald på at udnytte den ledige plads.

For det andet medfører forslaget, at ejerens personlige kreditorer, d. v. s. de kreditorer, der ikke har pant i ejendommen, ikke længere ved udlæg o. lign. vil kunne trænge ind foran panthaverne i ejendommen. Selv om der gøres udlæg i ejendommen, vedbliver den ledige plads at være ledig lige til tvangsauktionen, hvor den tilfalder de efterstående rettighedshavere i ejendommen. Herigennem kommer den altså de personlige kreditorer, der har gjort udlæg i ejendommen, til gode, men de må respektere, at de panthavere, der i prioritetsordenen står før udlægget, også får dækning først.

Vi er med dette forslag inde på temmelig specielle tinglysningsmæssige og auktionsretlige spørgsmål, og det kan ikke nægtes, at det i hvert fald for den, der ikke til hverdag beskæftiger sig med disse problemer, kan være vanskeligt at sige, hvad der er den rette løsning. Det er anført i bemærkningerne, at initiativet til forslaget er udgået fra Den danske Dommerforening og professor Frederik Vinding Kruse, men det bør nævnes her, at en anden fremtrædende ekspert inden for tinglysningsvæsenet, professor Knud Illum, har advaret mod at ændre tinglysningslovens § 40. Resultatet af overvejelserne i justitsministeriet er blevet, at jeg har ment at burde forelægge det høje ting et forslag, der vil kunne afbøde de værste af de urimeligheder, som de nugældende regler medfører. Men spørgsmålet er vanskeligt, og jeg er parat til ganske fordomsfri forhandling om disse problemer.

Jeg skal herefter kort omtale lovforslaget om ændringer i retsplejeloven — vedrørende tvangsauktion over fast ejendom. Også dette forslag har sin baggrund i forslag, der er stillet af kommissionen vedrørende landbrugets kreditforhold. En låntager i en kreditforening eller en hypotekforening vil fremtidig kunne opnå to forskellige lånetilbud, nemlig et tilbud, der er udmålt efter de sædvanlige retningslinjer, og et andet, der forudsætter, at kredit- eller hypotekforeningen, for så vidt angår ejendommens løsøreværdier, kun opnår sekundær prioritet. Om denne særlige belåningsform vil kunne danne grundlag for en bedre udnyttelse af løsøreværdierne som kreditbasis, kan kun frem-

[Justitsministeren.]

tiden vise. For at praktisere nyordningen må der imidlertid skabes tilfredsstillende regler om fordelingen af provenuet af en eventuel tvangsauktion, og det er herpå forslagets § 1, nr. 4 og 5, tager sigte. De øvrige bestemmelser i dette forslag skal jeg ikke her omtalte nærmere, idet jeg med hensyn til disse forslag ganske kan henholde mig til forslagets indhold og de betænkninger, der danner grundlag for forslaget.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslagene til velvillig behandling i det høje folketing.

Jeg har endvidere den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om registrering af rettigheder over luftfartøjer samt forslag til lov om ændringer i lov om retties pleje. (Tvangsauktion over skibe og luftfartøjer), forslag til lov om ændring i gældsbrevsloven og forslag til lov om ændringer i auktionslederloven.* Forslagene hører naturligt sammen med det forslag til en ny luftfartslov, som ministeren for offentlige arbejder i dag har fremsat.

Formålet med forslagene er at skabe det nødvendige grundlag for, at Danmark kan ratificere den i Genève den 19. juni 1948 indgaaede konvention om anerkendelse af rettigheder over luftfartøjer og i tilslutning hertil at indføre en privatretlig registreringsordning for rettigheder over luftfartøjer, der svarer til de tinglysnings- og registreringsordninger, vi i forvejen har for fast ejendom og skibe.

Det er en nærliggende tanke at søge at tilvejebringe en international ordning netop med hensyn til rettigheder over luftfartøjer, og tanken er da heller ikke ny. Allerede i tyverne begyndte en international juridisk komité at arbejde med spørgsmålet, og i 1931 vedtog komiteen to konventionsudkast, der dog aldrig nåede videre. Først efter den anden verdenskrigs afslutning kom der igen gang i arbejdet, og efter en række drøftelser inden for International Civil Aviation Organization nåede man på et møde i Genève i 1948 frem til at vedtage en konvention om spørgsmålet. Konventionen blev i januar 1949 underskrevet af Danmark, og samtidig underskrev også Norge og Sverige. Konventionen indeholder først og fremmest en række bestemmelser

om, under hvilke betingelser og i hvilket omfang man er pligtig til at anerkende rettigheder over udenlandske luftfartøjer, men enkelte af dens bestemmelser gælder dog også luftfartøjer, der er registreret her i landet.

Justitsministeriet nedsatte i 1950 et udvalg til at udarbejde udkast til retsregler vedrørende luftprivatretten med særligt henblik på gennemførelse af de internationale luftprivatretskonventioner. Dette udvalg afgav i 1957 en betænkning, der behandlede spørgsmålet om registrering af rettigheder over luftfartøjer og indeholdt udkast til lov herom samt udkast til love om ændringer i retsplejeloven og gældsbrevsloven. Udkastet til lov om registrering af rettigheder indeholdt ud over de bestemmelser om anerkendelse af rettigheder over udenlandske luftfartøjer, der var nødvendige for, at Danmark kunne tiltræde Genèvekonventionen af 1948, et forslag til en registreringsordning for rettigheder over luftfartøjer. Udvalget begrundede forslaget om indførelsen af en sådan registreringsordning med, at det i længden forekom utilfredsstillende at blive stående ved den nuværende regulering af rettigheder over luftfartøjer, der bl. a. medførte, at panterrettigheder kun nød den begrænsede retsbeskyttelse, som tilkom andre underpanterrettigheder i løsøre. Luftfartøjernes meget betydelige værdi, den sikkerhed, hvormed de lod sig identificere, og ønsket om at lette finansieringen af luftfarten gennem tilvejebringelse af en egentlig realkreditordning havde i andre lande ført til en udstrakt sidestilling af luftfartøjer med skibe og faste ejendomme. Hertil kom, at det ville være en tvivlsom fordel at ratificere Genèvekonventionen, hvis man ikke samtidig indførte en registreringsordning, idet konventionens bestemmelser ville medføre, at man blev forpligtet til at anerkende rettigheder over udenlandske luftfartøjer, medens der ikke sikredes ejere og andre rettighedshavere vedrørende her i landet hjemmehørende luftfartøjer en tilsvarende beskyttelse i udlandet.

Bestemmelserne i udvalgets udkast til lov om ændringer i retsplejeloven vedrørte tvangsauktion over luftfartøjer og var for størstedelens vedkommende nødvendiggjort af konventionen. Den foreslåede ændring i gældsbrevsloven gik ud på at gøre pante-